

Sygn. akt IV Ua 48/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 kwietnia 2016r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – SSO Elżbieta Wojtczuk

Sędziowie: SO Jerzy Zalasiński

SO Katarzyna Antoniak (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Dorota Malewicka

po rozpoznaniu w dniu 7 kwietnia 2016 r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z wniosku E. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w W.

o prawo do zasiłku macierzyńskiego

na skutek apelacji pozwanego ZUS I Oddział w W.

od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 16 października 2015r. sygn. akt IV U 78/15

oddala apelację.

Sygn. akt: IV Ua 48/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 16 października 2015r. Sąd Rejonowy w Siedlcach zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w W. z 8 stycznia 2015r. w ten sposób, że przyznał E. S. prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres od 19 października 2013r. do 7 marca 2014r., prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego od 8 marca 2014r. do 18 kwietnia 2014r. oraz prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony jako okres urlopu rodzicielskiego od 19 kwietnia 2014r. do 17 października 2014r.

Rozstrzygnięcie powyższe było wynikiem następujących ustaleń i wniosków Sądu Rejonowego w Siedlcach:

Decyzją z 8 stycznia 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. odmówił E. S. prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres od 19 października 2013r. do 7 marca 2013r., prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego od 8 marca 2014r. do 18 kwietnia 2014r. oraz prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony jako okres urlopu rodzicielskiego od 19 kwietnia 2014r. do 17 października 2014r. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że przy ustalaniu prawa do zasiłków i ich wysokości dowodem jest zaświadczenie płatnika składek wystawione na druku ZUS Z-3, zawierające informacje umożliwiające ustalenie

uprawnień do zasiłku i jego obliczenie. Tymczasem pracodawca wnioskodawczyni, mimo zobowiązania go przez organ rentowy, takiego zaświadczenia nie przedłożył. Zobowiązanie wróciło z adnotacją poczty „adresat wyprowadził się” i „nie podjęto w terminie”. Brak jest też raportów ZUS RCA oraz (...) za okres od listopada 2012r. do października 2013r. Ostatni dokument rozliczeniowy dotyczy czerwca 2012r. Brak jest też wyrejestrowania wnioskodawczyni z ubezpieczeń. Organ rentowy podniósł, że próbował przeprowadzić u pracodawcy E. S. kontrolę, ale z uwagi na brak kontaktu nie doszła ona do skutku. W związku z brakiem możliwości wyegzekwowania od płatnika składek ,tj. od (...) Sp. z o.o. niezbędnych dokumentów oraz brakiem możliwości sporządzenia przez ZUS dokumentów z urzędu, a zatem z uwagi na brak pełnej dokumentacji, zdaniem organu rentowego nie ma podstaw prawnych do ustalenia i wypłaty świadczeń, o które ubiega się wnioskodawczyni.

W odwołaniu od powyższej decyzji E. S. wniosła o przyznanie jej prawa do spornych świadczeń. Podniosła, że od pracodawcy, I. G., dowiedziała się, że w okresie, kiedy do 11 listopada 2014r. przebywała na urlopie wychowawczym, sprzedał on firmę (...) Sp. z o.o. Prosiła go o kontakt z nowym właścicielem, aby złożyć podanie o urlop macierzyński, ale ją zbywał, a następnie kontakt z nim się jej urwał. Podkreśliła, że pracowała w (...) Sp. z o.o. od 2006r. na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony. Nigdy nie rozwiązano z nią tej umowy, pozostaje więc nadal jej pracownikiem. Jej zdaniem ma zatem prawo do urlopu macierzyńskiego i rodzicielskiego. Podniosła, że nie jest jej winą brak dokumentu ZUS Z-3 od pracodawcy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację z uzasadnienia zaskarżonej decyzji.

Sąd Rejonowy ustalił, że E. S. w dniu 1 listopada 2006r. została zatrudniona przez płatnika składek (...) Sp. z o.o. w W. na podstawie umowy o pracę zawartej na okres próbny 3 miesiące, na stanowisku operatora (...), w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem 1 200 złotych netto. W dniu 1 lutego 2007r. pracodawca zawarł z E. S. umowę o pracę na czas określony 1 roku, a następnie w dniu 1 lutego 2008r. zawarł z nią umowę o pracę na czas nieokreślony. W przypadku obu umów chodziło o pracę na stanowisku operatora (...), w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem w wysokości 1 750 zł brutto. W dniu 22 kwietnia 2011r. E. S. urodziła swoje pierwsze dziecko. Po porodzie korzystała z urlopu macierzyńskiego, a następnie z urlopu wychowawczego, na którym przebywała od 11 listopada 2011r. do 11 listopada 2014r. W dniu (...) urodziła swoje drugie dziecko. Po tym porodzie próbowała skontaktować się ze swoim pracodawcą w celu złożenia wniosku o urlop macierzyński. Od osoby, z którą zwykle kontaktowała się w sprawach pracowniczych dowiedziała się, że (...) Sp. z o.o. została sprzedana nowemu właścicielowi, ale nie uzyskała informacji o personaliach nabywcy spółki ani nie umożliwiono jej kontaktu z nim. Wkrótce okazało się, że (...) Sp. z o.o. nie działa już pod dotychczasowym adresem i od dłuższego czasu płatnik składek przestał realizować swoje ustawowe obowiązki względem pracowników oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

W przedstawionym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że odwołanie ubezpieczonej E. S. okazało się uzasadnione i podlegało uwzględnieniu. Sąd pierwszej instancji podniósł, że w myśl art.29 ust.1 pkt 1 ustawy z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2010r., Nr 77, poz.512 ze zm.) zasiłek macierzyński przysługuje ubezpieczonej, która w okresie ubezpieczenia chorobowego albo w okresie urlopu wychowawczego urodziła dziecko. Zasiłek macierzyński przysługuje przez okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz okres urlopu rodzicielskiego (art.29 ust.5). Zgodnie z art.180§1 pkt 1 kp pracownicy przysługuje urlop macierzyński w wymiarze 20 tygodni w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie. Art.182¹§1 pkt 1 kp przyznaje nadto takiej osobie prawo do dodatkowego urlopu macierzyńskiego, bezpośrednio po wykorzystaniu urlopu macierzyńskiego, w wymiarze do 6 tygodni, a art.182^{1a}§1 kp – prawo do urlopu rodzicielskiego w wymiarze do 26 tygodni, bezpośrednio po wykorzystaniu dodatkowego urlopu macierzyńskiego w pełnym wymiarze.

Sąd Rejonowy podniósł, że w przedmiotowej sprawie sporną kwestią była okoliczność, czy w sytuacji, gdy pracodawca ubezpieczonej nie wystawił druku Z-3 oraz nie przedstawił organowi rentowemu deklaracji ZUS RCA i (...), jego zaniechanie uniemożliwiło wydanie decyzji co do ustalenia uprawnień ubezpieczonej do zasiłku macierzyńskiego

za okres urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu macierzyńskiego oraz urlopu rodzicielskiego, w związku z urodzeniem przez nią dziecka w dniu 19 października 2013r. Odnosząc się do ustaleń faktycznych sprawy Sąd Rejonowy wyraził pogląd, że tego rodzaju braki w dokumentacji ubezpieczeniowej ubezpieczonej nie mogą pozbawiać E. S. prawa do spornych świadczeń, gdyż oprócz tego, że w okolicznościach niniejszej sprawy zaniedbania płatnika składek w zakresie dostarczania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych niezbędnych dokumentów w żaden sposób nie obciążają skarżącej, to ponadto w świetle przytoczonych wyżej przepisów złożenie przez nią dokumentów, o których wyżej mowa nie stanowi przesłanki koniecznej do nabycia prawa do tych świadczeń. Takimi przesłankami są bowiem jedynie podleganie ubezpieczeniu społecznemu, względnie przebywanie na urlopie wychowawczym oraz urodzenie w tym czasie dziecka. Sąd Rejonowy wskazał, że umowa o pracę zawarta w dniu 1 lutego 2008r. na czas nieokreślony przez E. S. z płatnikiem składek (...) Sp. z o. o. w W., stanowiąca tytuł objęcia jej ubezpieczeniem społecznym, dotąd nie została rozwiązana i nie wyrejestrowano powódki z ubezpieczeń społecznych. W okresie podlegania im E. S. urodziła zaś dziecko. Jednocześnie w tym czasie przebywała na urlopie wychowawczym po urodzeniu swojego pierwszego dziecka. Ma więc prawo do spornych w sprawie świadczeń.

Na marginesie powyższych rozważań Sąd Rejonowy wskazał, że podjął próbę dotarcia do pracodawcy E. S., celem uzyskania jej akt osobowych i uzupełnienia dokumentacji koniecznej do zweryfikowania zaskarżonej decyzji organu rentowego, ale wszelkie próby w tym zakresie były bezskuteczne ze względu na to, że płatnik składek (...) Sp. z o.o. w W. nie funkcjonuje już pod adresem zgodnym z KRS i ślad po tym pracodawcy zaginął. W tej sytuacji do ustalenia wysokości należnych ubezpieczonej świadczeń związanych z urodzeniem dziecka mogą zostać wykorzystane dokumenty, które służyły do ustalenia tego rodzaju należności przy okazji korzystania przez E. S. z urlopu macierzyńskiego po urodzeniu przez nią pierwszego dziecka.

Wskazując na powyższą argumentację Sąd Rejonowy na podstawie art.477¹⁴§2 kpc orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od powyższego wyroku złożył Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

1. błędną wykładnię przepisów prawa materialnego ,tj.: art.29 ust.1 pkt 1 i art.66 ust.1 ustawy z 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, przepisów rozporządzenia Ministra Pracy Polityki Społecznej z 2 kwietnia 2012r. w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, art.13 pkt 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, art.22§1 kp i art.177§4 kp poprzez przyjęcie, że zasiłek macierzyński przysługuje po ustaniu zatrudnienia,
2. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału, w tym ustalenie, że wnioskodawczyni w okresie do 19 października 2013r. posiadała status pracownika w rozumieniu Kodeksu pracy z tytułu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. i podlegała ubezpieczeniu społecznemu,
3. nie wyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy, w tym nie przesłuchanie pracodawcy – członków zarządu (...) Sp. z o.o. na okoliczność zatrudnienia wnioskodawczyni w spornym okresie,
4. naruszenie przepisów postępowania poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny materiału dowodowego – art.233§1 kpc i niewzwanie do udziału w sprawie pracodawcy jako zainteresowanego.

Wskazując na powyższe zarzuty organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Wnioskodawczyni E. S. wniosła o oddalenie apelacji organu rentowego jako bezzasadnej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego okazała się bezzasadna i jako taka podlegała oddaleniu.

Sąd Okręgowy podziela całość ustaleń faktycznych i ocenę prawną Sądu Rejonowego przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy rozpoznając przedmiotową sprawę nie dopuścił się zarzucanych mu w apelacji naruszeń prawa materialnego i procesowego. Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu nieważności postępowania - wyartykułowanego przez apelującego w uzasadnieniu apelacji - mającej być konsekwencją nie wezwania przez Sąd pierwszej instancji do udziału w sprawie pracodawcy wnioskodawczynie wskazać należy, że zarzut ten jest bezpodstawny. Zgodnie z art.477.11§2 kpc zainteresowanym w sprawie jest ten, czyje prawa lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy. Stawiając powyższy zarzut apelujący nie wskazał, jakiego rodzaju obowiązki lub prawa pracodawcy zależą od rozstrzygnięcia niniejszej sprawy dotyczącej wypłaty na rzecz wnioskodawczynie zasiłku macierzyńskiego na skutek urodzenia dziecka w okresie urlopu wychowawczego. Należy wskazać, że zgodnie art.16 ust.8 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych składki emerytalne i rentowe osób pobierających zasiłek macierzyński albo zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego finansuje w całości budżet państwa za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W świetle powyższego zarzut nieważności postępowania nie znajduje uzasadnienia w okolicznościach sprawy. Co do zarzutu nie przesłuchania pracodawcy wnioskodawczynie w osobach członków zarządu (...) Sp. z o.o. wskazać należy, że na etapie postępowania przed Sądem pierwszej instancji apelujący nie zgłaszał wniosku o przeprowadzenie takiego dowodu, stąd zarzucanie Sądowi pierwszej instancji zaniechań w tym przedmiocie jest bezpodstawne. Niezależnie od tego wskazać należy, że Sąd pierwszej instancji dążąc do wszechstronnego zbadania sprawy podjął działania w kierunku przesłuchania członków zarządu powyższej Spółki, jednakże z powodu niepodejmowania korespondencji kierowanej przez Sąd na wszystkie znane adresy przeprowadzenie tego dowodu nie było możliwe.

W żadnej mierze nie można zgodzić się z zarzutami organu rentowego jakoby Sąd pierwszej instancji błędnie ustalił, że wnioskodawczynie spełnia ustawowe przesłanki do wypłaty zasiłku macierzyńskiego i pozostałych świadczeń. Pozbawione podstaw są twierdzenia apelującego co do tego, że na skutek zaprzestania działalności przez pracodawcę – (...) Sp. z o.o. wygasł stosunek pracy między wnioskodawczynią a jej pracodawcą. Należy podkreślić, że wnioskodawczynie została zatrudniona przez w/w Spółkę na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. W przypadku tego rodzaju umowy o pracę nie można mówić o jej „wygaśnięciu”. Do rozwiązania tego rodzaju umowy o pracę mogą doprowadzić oświadczenia woli jednej ze stron stosunku pracy – w drodze wypowiedzenia lub rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia albo zgodne oświadczenia obu stron stosunku pracy. Nie ulega wątpliwości, że w niniejszej sprawie żadna ze stron stosunku pracy nie złożyła oświadczenia woli w kierunku rozwiązania umowy. W ocenie Sądu Okręgowego brak jest również podstaw do przyjęcia, że do rozwiązania stosunku pracy między wnioskodawczynią a (...) Sp. z o.o. doszło w sposób dorozumiany. Twierdzenie apelującego, że do rozwiązania stosunku pracy doszło na skutek faktycznego zaprzestania działalności gospodarczej przez pracodawcę jest nieuprawnione. W pierwszej kolejności wskazać należy, że fakt, iż (...) Sp. z o.o. nie prowadzi działalności pod dotychczasowym adresem nie dowodzi zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej. Jednakże nawet przyjęcie, że powyższa Spółka nie prowadzi już działalności gospodarczej nie uzasadnia wniosku o rozwiązaniu stosunku pracy między wnioskodawczynią a tą spółką. Przedmiotowa Spółka jest zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym, a skoro istnieje podmiot zatrudniający wnioskodawczynię nie ma podstaw do ustalenia, jak chciałby tego apelujący, że stosunek pracy nie istnieje. Bez wpływu na istnienie stosunku pracy pozostaje zaś to, że od lipca 2012r. płatnik składek nie wywiązywał się ze swoich obowiązków ciążących na nim z mocy uregulowań ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Mając na uwadze całokształt powyższych okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art.385 kpc apelację organu rentowego oddalił.